

יש דברים רעים רבים לומר על הבחירות הללו: על מות האידיאולוגיות ועל היכולת של מועמדים לנהל משא-ומתן עם שלוש מפלגות שונות

בתכלית; על מות הבושה ועל המעבר של מועמדים ממפלגה למפלגה, ללא כל תחושת מחויבות להצהרות והתחייבויות שניתנו יום קודם; על הסיסמאות הנבובות ועל המפיינים מלאי שנאה והפחדות.

דומה שהפער בין ההישגים המדהימים של מדינת ישראל בתחומי החקלאות, הביטחון, המדע והרפואה, לבין העליבות של ההנהגה הפוליטית, מעולם לא היה גדול ובולט יותר. אבל מתוך כל הקרקס המשונה והדי-מדכא הזה, אפשר להבחין בדבר אחד, לא ענק, אבל בכל זאת מעורר תקווה – נראה כי משהו מתחיל להיסדק במגזרות החד-משמעית המאפיינת את החברה הישראלית כבר עשורים מספר וקורעת אותה לגזרי שבטים ואינטרסים.

משהו מתחיל להיסדק באוטומטיות של השייכים השבטיים: בהנחה שאם אתה דתי – אזי אתה בטוח גם ימני, ובוודאי אדיש לנושאים חברתיים ולזכויות אדם, או במקבילתה של הנחה זו, אם אתה חילוני – אז אתה גם שמאלני, ובוודאי ליברל ועוין מסורת; ואפשר להמשיך עוד: אם אתה חרדי – אתה מסתגר, תומך בהשתמטות משירות צבאי ובקבלת קצבאות במקום עבודה, וכן הלאה וכן הלאה.

חומת הסטיגמות מתחילה להיסדק לנגד עינינו כאשר בבחירות הקרובות יש רב חרדי המוביל מאבק בעד עבודת חרדים,

מועמדת חילונית המתעקשת על מפלגה דתית, רב ציוני-דתי וחרדי אמריקני מבית-שמש המתמודדים במפלגה שעיקר עניינה בסוגיות של דת ומדינה, ובהחלט לא מזויות דתית. וישנם עוד.

אפשר להמשיך לטעון כי "הם אינם מייצגים", אך לעומת זאת, אפשר אולי לחשוב כי ייתכן שהציבוריות הישראלית מורכבת ומעורבת הרבה יותר מאשר החלוקות הדיכוטומיות המקובלות: שישנם אנשים רבים שהם ימין מדיני ושמאל כלכלי; אנשים שהם חרדים, אבל מאמינים שחייב להתרחש שינוי במגזר החרדי; שהם שמאלנים וחילוניים, אבל אופיייה היהודי של מדינת ישראל חשוב להם, גם אם שאין כיפה לראשם; שהם דתיים ואפילו נוטים ימינה מבחינה מדינית, אבל הנושא המדיני משני אצלם לנושא החברתי.

והערבוב הזה, שבירת השבטיות הזאת, היא התקווה שמשהו חדש יוכל באמת להתחיל. בריתות חדשות, ניסיונות חדשים להתמודד עם המצוקות המשותפות לכולנו, מצוקות אשר נדחות ומודחקות פעמים רבות מידי אל מול הנושאים "הדחופים", אלו המפלגים אותנו כבר ארבעים שנה ומאפילים על כל נושא אחר.

אז אולי לא הכול רע בבחירות האלה. נכון, משחק הכיסאות והזלזול בבוחרים של חלק מהמועמדים מעוררים בחילה, אך מנגד, איחודם של מגזרים הנראים מנוגדים מבחינה חיצונית וריצה משותפת של אנשים הבאים מקצוות שונים בעם ישראל, למען אותה מטרה, נותנים תקווה. הדרך שלנו מהיותנו אוסף של קבוצות ומגזרים עד להתגבשות לציבור המסוגל להתאחד סביב נושאים קיומיים, עוד ארוכה ומפותלת, אך

אולי זרע התקווה לאיחוד השורות נטמן בימים אלו באדמת הכנסת.

ובחזרה לתנועה:

באמצעות צוותי-פעולה שונים, אנו פועלים בימים אלו במרץ רב כדי להטמיע רעיונות וסעיפים רבים ככל האפשר מתוך המודל הקהילתי בנושא יחסי דת ומדינה, במצעי המפלגות אשר ירכיבו את הממשלה הבאה ובעקרונות-היסוד שלהן. כבר היום ניתן לראות כי רעיונות רבים מתוך המודל, שפיתח ד"ר הזר ליפשיץ, הולכים וקונים להם מקום בקרב מובילי דעת-קהל, פוליטיקאים ורבנים.

אתם מוזמנים להצטרף אלינו לכנס גדול שנקיים מיד לאחר הבחירות, ובו נדון בסוגיות אלו לעומקן. פרטים בהמשך הגיליון.

פעילותנו כוללת פגישות רבות ועבודה צמודה עם נבחרים שונים, מכל קצווי הקשת הפוליטית, כדי שביום קבלת ההחלטות, הם יהיו מודעים לכלל הפתרונות האפשריים בסוגיות דת ומדינה, וכדי שברגעי האמת, יהיה הציבור בשל לשינויים אלה. חלק חשוב בפעילותנו הוא הכשרת הלבבות לקראת שינויים בתפישות של תורה, הלכה ומדינה, המחייבות ליבון וחידוש תמידי. באופן דומה, גיליון 56 שעסק בתחום הכשרות, למשל, היווה טריגר מרכזי לפתיחת הנושא בציבוריות הישראלית – הן בשאלת הפתרונות למצבה העגום של מערכת הכשרות בישראל, הן בדיון בסוגיות הלכתיות כמו אכילה אצל חילונים, חשש לירקות מתולעים ועוד. יהי רצון שבזכות תמיכתכם כחברים נצליח להתקדם ולקדם.

בברכה,

תהילה נחלון,

יו"ר תנועת נאמני תורה ועבודה

עורך: אוראל שרף

עריכת תוכן: רן חורי

מערכת: חנה אדלר, אליעזר באומגרטן, שאול ברט, חגית ברטוב, נעם דסמן,

תני וולפיש, רן חורי, משה מאיר, תהילה נחלון, רבקה רוזנר

עריכת תמונות ועיצוב גרפי: חנה לאה דרור **עריכת לשון:** לאה קליבנוף

תמלול: "אלון שוחתי תמלול" alon.timlul@gmail.com

כתובת המערכת: דובנוב 7, ת"א 64732 טלפון: 03-6072739

דוא"ל: deot.ta@gmail.com

תמונת השער: קן גולדמן

דעות

יוצא לאור בהוצאת נאמני תורה ועבודה

ומרכז יעקב הרצוג ללימודי יהדות.

בתמיכת משרד התרבות והספורט

De'ot 59, December 2012 - January 2013
Neemanei Torah Va Avodah & The Yaacov Herzog Center